

НАЦІОНАЛЬНА РАМКА КВАЛІФІКАЦІЙ — УКРАЇНА

Цей звіт про Національну рамку кваліфікацій (НРК) в Україні розробив Європейський фонд освіти (ЄФО).

Відповідальність за зміст звіту несе виключно ЄФО. Зміст звіту може відрізнятися від точки зору інституцій ЄС.

© Європейський фонд освіти, 2025 р.

Якщо не вказано інше, повторне використання цього документа дозволяється згідно з міжнародною ліцензією Creative Commons Attribution 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Це означає, що повторне використання допускається за умови належного зазначення авторства та будь-яких змін. Щоб використовувати або відтворювати фотографії або інші матеріали, що не належать Європейському фонду освіти, необхідно отримати дозвіл безпосередньо від власників авторських прав.

Цитуйте цю публікацію: Європейський фонд освіти (2025), *Національна рамка кваліфікацій — Україна*, Турин, Італія.

1. ВСТУП

Національну рамку кваліфікацій України вперше прийнято у 2011 році як десятирівневу рамку, структуру якої у 2017 році змінено на одинадцятирівневу. У 2020 році [знову переглянуто дескриптори рівнів НРК](#) та скорочено кількість рівнів до восьми, щоб узгодити з ЄРК.

Міністерство освіти і науки (МОН) й Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства вповноважені координувати політику щодо НРК та керувати нею, а Національне агентство кваліфікацій (НАК) керує її впровадженням.

У 2022 році Україна завершила процедуру самосертифікації кваліфікацій вищого рівня у своїй НРК відповідно до Рамки кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти (QF-EHEA). У 2023 році держава успішно провела порівняння своєї НРК з ЄРК. Україна, як країна-кандидат на вступ до ЄС, тепер є членом процесу ЄРК і, отже, має право на співвіднесення своєї НРК з ЄРК.

НРК України перебуває на стадії активації.

2. НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ

2.1 Політичний контекст

Україна подала заяву на вступ до ЄС 28 лютого 2022 року, через чотири дні після вторгнення Росії. 23 червня 2022 року Україна офіційно стала країною-кандидатом на вступ до ЄС.

8 листопада 2023 року Європейська комісія рекомендувала розпочати переговори з Україною про вступ, визнавши зусилля країни щодо реформ і її прагнення до інтеграції в Європейський Союз. 14 грудня 2023 року Рада Європи підтримала цю рекомендацію та офіційно затвердила початок переговорів про вступ.

Програма [Ukraine Facility](#), головний фінансовий інструмент ЄС для підтримки України, який діє з 1 березня 2024 року, передбачає надання грантів і позик на суму до 50 мільярдів євро для підтримки відновлення, реконструкції та модернізації України в період із 2024 по 2027 рік.

Ключові ініціативи в галузі освіти та навчання передбачають відновлення об'єктів, допомогу студентам з усунення прогалин у навчанні, адаптацію кваліфікацій до потреб ринку праці та створення гідних можливостей для працевлаштування. Особливу увагу зосереджено на підтримці вразливих груп, зокрема тих, хто зазнав травм, і заохоченні до повернення українців, які проживають за кордоном.

Програма Ukraine Facility (підтримки України) передбачає:

- підвищення рівня освіти та кваліфікації;
- покращення доступу до медичного обслуговування та реабілітації;
- реінтеграцію людей, які опинилися поза ринком праці;
- збільшення активної робочої сили.

Довоєнна тенденція до скорочення населення України через низьку народжуваність і еміграцію є актуальною проблемою з 1990-х років і зараз посилюється через війну, яка змусила мільйони людей шукати притулку за кордоном. Середній вік населення України зріс, що свідчить про старіння населення, яке створює тиск на трудові ресурси та системи соціального забезпечення. За оцінкою у 2023 році населення України становило 37 мільйонів, що на мільйон менше, ніж у 2022 році. За оцінками [Міжнародної організації з міграції](#) в Україні налічується приблизно 3,5 мільйона внутрішньо переміщених осіб і 4,7 мільйона осіб, які повернулися.

Економіка України продемонструвала стійкість в умовах вторгнення, адаптувавшись від колапсу у 2022 році до помірного відновлення у 2023 році. Після падіння на 28,8% у 2022 році економіка відновилася на 5,3% у 2023 році. За підсумками 2024 року зростання ВВП склало всього 2,9%. Економічне відновлення поступово сповільнюється. Кожного кварталу 2024 року зростання відносно 2021 було нижчим, ніж у 2023 році, а в четвертому кварталі ВВП взагалі скоротився на 0,1% порівняно з четвертим кварталом 2023 року ([український Центр економічної стратегії](#)).

Економічному відновленню й надалі перешкоджають складна ситуація з безпекою, нестача кваліфікованих працівників і російські атаки на енергетичну інфраструктуру.

Росія завдала значної шкоди інфраструктурі, житловому фонду та промисловим об'єктам країни. Уряд України має значний дефіцит бюджету, а військові витрати поглинають усі внутрішні податкові надходження. Фіскальна стабільність країни майже повністю залежить від зовнішньої фінансової допомоги. Міграція мільйонів українців спричинила дефіцит робочої сили та довгострокові демографічні труднощі. Традиційні експортні маршрути для ключових товарів, як-от для зерна та металів, було заблоковано, що змусило країну шукати альтернативні та більш дорогі сухопутні й річкові маршрути.

Реформа освіти та професійної підготовки

Україна впроваджує комплексні реформи своєї системи освіти та навчання, що зумовлено насамперед двома ключовими факторами: необхідністю адаптації, а також стійкості в умовах триваючої війни й стратегічною метою узгодження з політикою Європейського Союзу (ЄС) з метою підготовки до вступу.

На шкільному рівні основною стратегією є ініціатива «Нова українська школа» (НУШ, <https://mon.gov.ua/en/tag/new-ukrainian-school?&tag=new-ukrainian-school>). Її розпочато у 2016 році, і зараз пробігає її впровадження на всіх рівнях. Основна мета ініціативи — відмова від підходу, орієнтованого на набуття знань, і впровадження підходу, спрямованого на розвиток ключових компетентностей 21-го століття. Система змінюється з 11 на 12 шкільних років, що узгоджується з практикою більшості країн ЄС. Школи отримують більшу автономію в питаннях управління та фінансів. Попри війну реформа НУШ просувається, а міжнародні партнери, як-от Світовий банк, сприяють відновленню шкіл і надають необхідні ресурси.

Реформи у сфері професійної (професійно-технічної) освіти є пріоритетними, оскільки мають вирішальне значення для економічного відновлення та реконструкції України. У зв'язку із цим у 2025 році парламент прийняв Закон України «Про професійну освіту», спрямований більше пристосувати професійні освіти та навчання до потреб ринку праці.

Крім того, уряд підтримує системи валідації знань і навичок, здобутих у процесі неформального та інформального навчання, зокрема з метою сприяння реінтеграції переміщених осіб на ринок праці.

Протягом останніх десяти років між Україною та ЄС установлено багато зв'язків завдяки економічній співпраці, трудовій міграції та платформній зайнятості. За допомогою [Угоди про асоціацію](#), яка набула чинності у 2017 році, закладено основу для співпраці щодо НРК з метою збільшення прозорості та вдосконалення визнання кваліфікацій і навичок. Щоб НРК стала функціональною, її необхідно доопрацювати на підтримку гнучкого навчання та визнання навичок.

Як країна-кандидат на вступ до ЄС, Україна є членом консультативної групи щодо ЄРК. У 2023 році Україна завершила порівняння своєї НРК з ЄРК, що дало змогу порівняти системи та виокремити відмінності між ними без установлення формального зв'язку між рамками. Зараз НРК перебуває в процесі повного співвіднесення з ЄРК. Після його завершення стане можливим використовувати рівні ЄРК в українських документах про кваліфікацію та пов'язувати дані про кваліфікації та посвідчення.

2.2 Правова основа НРК

Основними правовими актами, що стосуються НРК, є:

- [Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»](#) (2011 р.), якою встановлено НРК як 10-рівневу рамку навчання протягом усього життя.
- [Закон України «Про професійний розвиток працівників»](#) (2012 р.) — визначає основні поняття щодо навчання та атестації працівників і є основою для впровадження валідації неформального та інформального навчання (ст. 14) навчальними центрами служб зайнятості й іншими навчальними закладами.
- [Закон України «Про зайнятість населення»](#) (2012 р.) — слугує для підтвердження права безробітних на валідацію навичок, отриманих за допомогою інформального навчання.
- [Закон України «Про вищу освіту»](#) (2014 р.) — пов'язує конкретні типи кваліфікацій вищої освіти з рівнями НРК.
- [Наказ Міністерства соціальної політики України «Про затвердження Переліку суб'єктів підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями»](#) (2016 р.) — започаткував упровадження валідації неформального навчання для охоронців, кухарів і зварювальників.
- [План впровадження НРК II \(2016–2020 рр.\)](#) (2016 р.) — оновлення та перегляд попереднього плану впровадження, а також документ про створення нового міжгалузевого комітету.
- [Закон України «Про освіту»](#) (2017 р.) — забезпечує запровадження важливих реформ, спрямованих на модернізацію системи освіти, зокрема положення про систему, що ґрунтується на компетентностях, і офіційне визнання результатів навчання, отриманих через неформальне та інформальне навчання. Цей закон дав змогу подовжити 10-рівневу НРК до 11 рівнів, забезпечив запровадження освітніх і професійних кваліфікацій, а також повних і часткових кваліфікацій.
- [Статут Національного агентства кваліфікацій](#) (2018 р.) — визначає склад, діяльність і функції НАК. Створення Національного агентства кваліфікацій (НАК), як колегіального органу ключових міністерств і соціальних партнерів, стало важливою інновацією.
- [Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти»](#) (2019 р.) — зменшив кількість рівнів в НРК з 11 до 8, щоб узгодити її з ЄРК.
- [Постанова «Про внесення змін до Статуту Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти»](#) (2019 р.) — забезпечила внесення змін до статуту зазначеного агентства та зробила його операційним.
- [Постанова «Про внесення змін до додатка до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341»](#) (2020 р.) — дала змогу запровадити нові дескриптори рівнів.
- [Наказ «Про затвердження Типового положення про кваліфікаційний центр»](#) (2021 р.) — кваліфікаційні центри, уповноважені НАК, отримали право оцінювати та визнавати результати навчання, здобуті через формальне, неформальне та інформальне навчання, присвоювати та/або підтверджувати відповідні професійні кваліфікації, а також визнавати відповідні професійні кваліфікації, отримані в інших країнах.
- [Постанова «Про затвердження Положення про Реєстр кваліфікацій»](#) (2022 р.) — реєстр містить інформацію про професії, кваліфікації, стандарти, результати навчання та кваліфікаційні центри.
- [Методичні рекомендації НАК щодо розроблення професійних стандартів](#) (2023 р., зі змінами від [30 вересня 2025 р.](#)) — надають практичні пояснення та методологічну допомогу органам,

що розробляють професійні стандарти, і дають змогу забезпечувати узгодженість підходів серед таких організацій.

- Кабінет Міністрів України прийняв зміни до Порядку розроблення та перегляду професійних стандартів, а саме [Постанову № 622 \(30 травня 2025 р.\)](#) — документ визначає чітку методологію для розробників, збільшує прозорість процесу завдяки обов'язковому публічному обговоренню та закладає регулярний перегляд стандартів. Ці нововведення мають забезпечити відповідність кваліфікацій сучасним вимогам ринку праці та сприяти ефективній взаємодії між роботодавцями, працівниками та державою.
- [Закон України «Про професійну освіту» № 4574-20 \(2025 р.\)](#) — має на меті створення системи професійної (професійно-технічної) освіти, що дає змогу готувати випускників до виходу на ринок праці. Положення Закону також стосуються узгодження кваліфікацій із рівнями НРК.
- Постанова «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341», затверджена Кабінетом Міністрів України 11 червня 2025 р. — передбачає перегляд деяких термінів і включення кваліфікацій загальної середньої освіти до Національної рамки кваліфікацій.

3. ЦІЛІ ТА ФУНКЦІЇ НРК

Цілі та функції НРК охоплюють:

- забезпечення відповідності кваліфікацій вимогам ринку праці;
- підтримку освіти на закладі компетентностей;
- функціонування як інструменту навчання протягом усього життя;
- забезпечення мобільності в освіті та на ринку праці;
- заохочення навчання на робочому місці;
- встановлення критеріїв забезпечення якості, необхідних для забезпечення впевненості в міру набуття автономності постачальниками освітніх послуг;
- пропонування більшої кількості способів оцінки та визнання навичок для поліпшення гнучкості системи;
- розробку та визначення рівнів професійних стандартів для підтримки розвитку професійних кваліфікацій і їх розташування в НРК;
- виконання функції важливого інструменту для визнання в країні дипломів, отриманих за кордоном;
- налагодження тісніших зв'язків із ЄРК та європейськими підходами до забезпечення якості, перенесення кредитів, ключових компетентностей і можливостей навчання протягом усього життя;
- сприяння конвергенції з Болонським процесом.

4. РІВНІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА КВАЛІФІКАЦІЇ

4.1 Структура НРК та дескриптори рівнів

У 2011 році, коли було прийнято НРК, вона мала десять рівнів, від 0 до 9. Відповідно до статті 36 Закону «Про освіту» у 2017 році введено додатковий рівень. У 2020 році ці рівні узгоджено з рівнями ЄРК, що змінило їх кількість з 11 до 8 рівнів¹.

Кваліфікації вищої освіти охоплюють рівні від 5 до 8. Професійні кваліфікації охоплюють рівні від 2 до 8.

Існує чотири дескриптори сфер для восьми рівнів НРК:

- Знання: повинні бути змістовними та зосередженими на галузі спеціалізації, щоб вони могли слугувати основою для свідомих, цілеспрямованих дій. Знання поділяються на емпіричні знання (факти та ідеї) і теоретичні знання (концептуальні, методологічні).
- Уміння: здатність застосовувати знання для виконання завдань і вирішення проблем. Уміння (або здібності) поділяються на когнітивні (до яких відносяться логічне, інтуїтивне й творче мислення) і практичні (що включають у себе навички ручної праці, використання практичних методів, матеріалів та інструментів).
- Комунікація: взаємодія між особами з метою передачі інформації, координації дій або здійснення спільних заходів.
- Відповідальність і автономність: здатність особи самостійно та відповідально застосовувати знання й уміння.

Дескриптори сфер подібні до дескрипторів ЄРК, але їх описано детальніше, до того ж в НРК України є чотири дескриптори сфер, на відміну ЄРК, що має три дескриптори. Четвертий — «Комунікація» — включено до рамки для узгодження з Дублінськими дескрипторами РК-ЄПВО.

4.2 Сфера застосування та охоплення НРК

НРК України охоплює навчання протягом усього життя. Національне законодавство визначає кваліфікацію як стандартизований набір набутих компетентностей (результатів навчання), які визнав уповноважений орган і засвідчив відповідним документом.

Професійні кваліфікації

Професійна кваліфікація (повна професійна кваліфікація) — це визнана або присвоєна/підтверджена уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання, що дають змогу виконувати всі робочі функції, визначені відповідним професійним стандартом.

Особам, які успішно завершили навчання в закладі професійної освіти або іншому навчальному закладі за програмою підготовки фахівців і отримали сертифікат про професійну кваліфікацію від кваліфікаційного центру, заклад професійної освіти або інший навчальний заклад видає диплом фахівця.

Часткова професійна кваліфікація

Часткова професійна кваліфікація — це визнана або присвоєна/підтверджена суб'єктом, уповноваженим на це законодавством, та засвідчена відповідним документом стандартизована

сукупність здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання, що дає змогу здійснювати частину трудових функцій, визначених відповідним професійним стандартом.

Загальноосвітні кваліфікації

Рівні загальної освіти відповідають рівням НРК за такою схемою:

- початкова освіта — рівень 1 НРК;
- базова середня освіта — рівень 2 НРК;
- профільна середня освіта, одинадцятирічні програми загальної середньої освіти — рівень 3 НРК;
- профільна середня освіта, дванадцятирічні програми загальної середньої освіти — рівень 4 НРК.

Кваліфікації вищої освіти

Кваліфікації вищої освіти охоплюють:

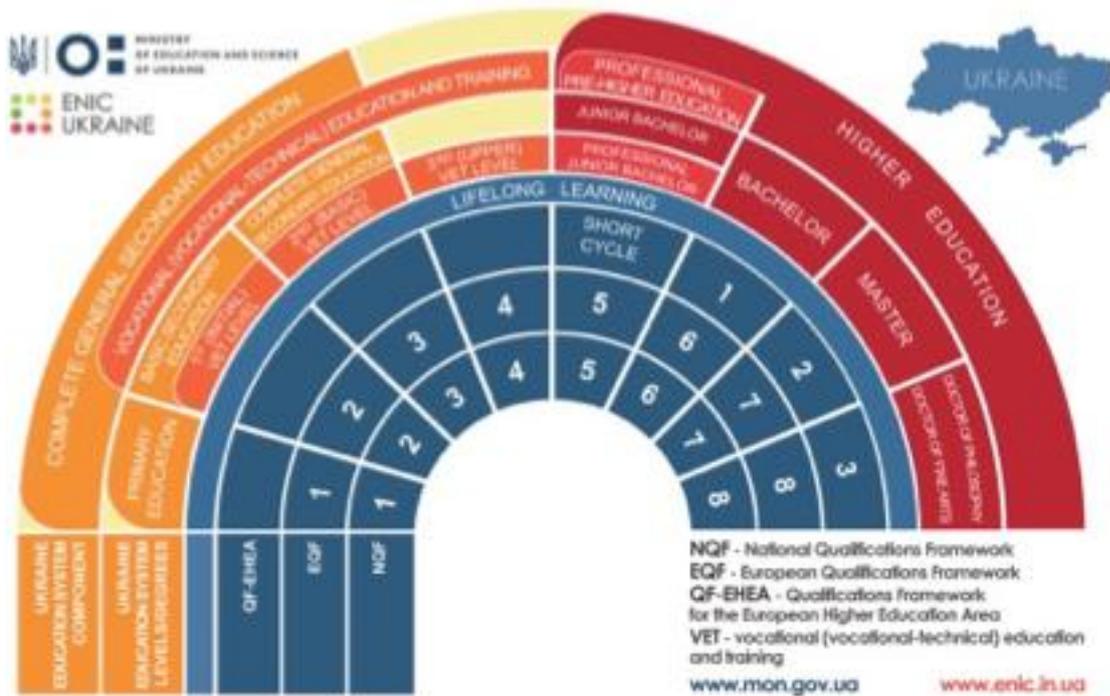
- молодший бакалавр — рівень 5;
- бакалавр — рівень 6;
- магістр — рівень 7;
- доктор філософії, доктор мистецтв і доктор наук — рівень 8.

Часткові кваліфікації встановлено законом, вони вже використовуються для підтвердження професійної кваліфікації та вказуються в рамці кваліфікацій. Тривають дискусії щодо запровадження мікрокваліфікацій, які випробувано в деяких проєктах, але поки що не затверджено на законодавчому рівні.

Рамка відкрита для кваліфікацій, отриманих або присвоєних поза формальною освітою, а також для міжнародних кваліфікацій.

NATIONAL QUALIFICATIONS FRAMEWORK OF UKRAINE

Approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No 1341, dated November 23, 2011, as amended by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No 519, dated June 25, 2020

У таблиці нижче наведено підсумок типів кваліфікацій за рівнями НРК та ЄРК.

Типи кваліфікацій

Рівень ЄРК	Рівень НРК, Україна	Кваліфікації формальної освіти				
		Загальна середня освіта	Професійна освіта та навчання	Передвища професійна освіта	Вища освіта	
8	8				Доктор філософії, доктор мистецтв	Професійні кваліфікації
7	7				Магістр	
6	6				Бакалавр	
5	5			Професійний молодший бакалавр (раніше — молодший спеціаліст)	Молодший бакалавр	
4	4	Профільна середня освіта за дванадцятирічними				

		програмами повної загальної середньої освіти				
3	3	Профільна середня освіта, за одинадцятирічними програмами повної загальної середньої освіти				
2	2	Базова середня освіта				
1	1	Початкова освіта				

4.3 Застосування та оновлення результатів навчання й стандартів

Постанова Кабінету Міністрів України від 2011 року про затвердження НРК містить такі визначення:

- компетентність — динамічна комбінація знань, умінь, навичок, розумінь, поглядів, цінностей та інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, брати участь у професійній та/або подальшій навчальній діяльності;
- результати навчання — знання, уміння, навички, розуміння, погляди, цінності та інші особисті якості, здобуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити й виміряти.

Використання результатів навчання обов'язкове для кожної нової кваліфікації та в усіх стандартах. [Закон «Про освіту» \(ст. 32-33\)](#) регулює використання результатів навчання в державних освітніх стандартах і освітніх програмах.

Освітні програми та окремі кваліфікації розробляються на основі державних освітніх стандартів і, отже, опосередковано пов'язані з українською НРК.

Професійні стандарти

В Україні все частіше використовуються професійні стандарти² для забезпечення актуальності професійних кваліфікацій і підтримки їх співвіднесення з рівнями НРК.

В основі кваліфікацій професійної освіти, професійної освіти на базі повної загальної середньої освіти та вищої освіти мають лежати професійні стандарти.

У 2023 році рішенням Національного агентства кваліфікацій ухвалено [Постанову № 373 «Про затвердження Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів»](#), спочатку прийняту 31 травня 2017 року. Її мета — стандартизація розробки професійних стандартів. НАК або спільний представницький орган роботодавців контролює розробку проектів стандартів, які потім затверджують соціальні партнери. Після затвердження стандарти реєструють у Реєстрі кваліфікацій (див. пункт 7.4 нижче).

Професійні кваліфікації

² Професійні стандарти — це документи, що описують типові завдання та функції професії й визначають вимоги до виконання роботи через результати навчання.

Результати навчання використовуються для оцінювання професійних кваліфікацій і для розроблення кваліфікацій професійної та вищої освіти. Від вересня 2021 року для оцінки результатів навчання в кожній із чотирьох сфер (знання, уміння, комунікація, автономність і відповідальність) використовується методологія визначення рівнів професійних стандартів, а також оцінка результатів навчання для кожної групи трудових функцій (для кожної часткової кваліфікації) у кожній із чотирьох сфер.

Уповноважені суб'єкти (центри кваліфікацій) присвоюють професійні кваліфікації на закладі професійних стандартів після проходження програми навчання або валідації неформального та інформального навчання на основі оцінки досягнутих результатів навчання окремими особами та порівняння їх із результатами навчання у відповідному професійному стандарті ([Порядок присвоєння та підтвердження професійних кваліфікацій кваліфікаційними центрами](#)).

Вища освіта

Заклади вищої освіти розробляють кваліфікації та освітні програми на основі державних [стандартів для фахових спеціальностей вищої освіти](#).

[Закон «Про вищу освіту»](#) (2014 р.) пов'язав кваліфікації вищої освіти з НРК, а результати навчання — з механізмами забезпечення якості та представив додаток до диплома, у якому описуються результати навчання за окремими кваліфікаціями. У вищій освіті використання результатів навчання обов'язкове для акредитації освітніх програм (див. [Критерії оцінювання якості освітньої програми](#)). Оцінка результатів навчання розглядається в стандартах вищої освіти³ та відповідних програмах.

Загальні вимоги до типів кваліфікацій вищої освіти (молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії) визначено в Законі «Про вищу освіту» (у статті 5). Формулювання та використання результатів навчання описано в методології розробки стандартів вищої освіти. Усі стандарти вищої освіти на всіх рівнях повинні містити чітке формулювання результатів навчання як на рівні програми, так і для кожної окремої дисципліни. Університети опублікували ці результати навчання в каталогах своїх курсів. Результати навчання для спеціальностей вищої освіти визначаються на національному рівні, а результати навчання за програмами — закладами вищої освіти.

Загальна освіта

За структурою загальна освіта передбачає початкову освіту, базову середню освіту, 11-річну профільну середню освіту та 12-річну профільну середню освіту. Існують [державні стандарти](#) для початкової, [базової середньої](#) та профільної середньої освіти, які перебувають на стадії розробки.

У загальній освіті концепція «Нова українська школа» скоротила навчальну програму з 19 предметів до 9 ширших галузей. За допомогою [державних стандартів](#) для початкової, базової середньої та старшої середньої освіти встановлюються вимоги щодо обов'язкових результатів навчання, зокрема ключових компетентностей і конкретних результатів навчання, а також щодо критеріїв оцінювання дев'яти освітніх галузей, наприклад мови та літератури, математики, природничих наук і технологій, інформаційних технологій, історії тощо.

Базові навчальні плани, стандартні освітні програми та стандартні плани розробляються на національному рівні з використанням державних стандартів, а освітні заклади повинні використовувати їх для розробки програм у своїх закладах.

Математика, читання та грамотність — це основні компетентності, навколо яких зосереджено навчання, потім відбувається поступова інтеграція інших компетентностей, як-от підприємницьких компетентностей — відповідно до європейської [рамки EntreComp](#) і цифрових компетентностей — згідно з [рамкою DigComp](#). Вони визначають типові навчальні програми, які школи можуть прийняти або адаптувати для створення власних навчальних програм.

³ [Методичні рекомендації щодо розробки стандартів вищої освіти](#)

Професійна освіта

У формальній професійній освіті перші освітні та професійні програми, орієнтовані на результати, з'явилися у 2013 році, коли було затверджено методологію розробки державних стандартів професійної освіти для конкретних професій. Системний підхід офіційно впроваджено лише у 2021 році.

Нова модель стандартів професійної освіти вимагає, щоб результати навчання описували ключові та професійні компетентності, указані в професійних стандартах. Трудові функції, або одиниці професійних стандартів, можуть слугувати основою для одиниць результатів навчання та модульних навчальних програм.

Навчальні програми, орієнтовані на результати навчання, упроваджуються поступово. Наразі існує 71 відповідний державний стандарт. Передбачається, що підхід, що ґрунтується на результатах навчання, буде застосовуватися гнучкіше, що дасть змогу чергувати навчальні програми, у яких навчання в школах і навчальних центрах поєднується з навчанням на робочому місці.

Навчальні програми містять обов'язкові та факультативні елементи, щоб учні могли адаптувати програми відповідно до своїх потреб та інтересів. Завдяки одиницям результатів навчання можуть скорочуватися програми професійної освіти, що робить їх привабливішими для дорослих.

4.4 Забезпечення якості кваліфікацій

Забезпечення якості кваліфікацій є основною метою НРК. Кваліфікації, що належать до української НРК, розробляються на основі освітніх або професійних стандартів.

Постачальники освітніх послуг проводять внутрішнє інституційне забезпечення якості, яке доповнюється органами, що здійснюють функції зовнішнього забезпечення якості⁴. Державна служба якості освіти відповідає за інституційний аудит, державний контроль і моніторинг, авторизацію закладів професійної освіти та їхніх програм, акредитацію програм фахової передвищої освіти та затвердження освітніх програм у загальній освіті.

Забезпечення якості загальної освіти

Міністерство освіти і науки (МОН)⁵ відповідає за розробку та затвердження освітніх стандартів, а також методологію їх розробки. Освітні стандарти визначають вимоги до обов'язкових компетентностей і результатів навчання⁶.

МОН розробляє модельні навчальні програми на основі державних стандартів середньої освіти. Вони базуються на міжнародних рамках компетентностей, як-от DigComp і EntreComp.

Особливу увагу зосереджено на здобутті ключових компетентностей. Усі програми створюються з урахуванням результатів навчання, а програми загальної освіти базуються на типових навчальних програмах. Вони підлягають затвердженню Державною службою якості освіти⁷.

- МОН відповідає за ліцензування постачальників освітніх послуг. Заклади загальної освіти підлягають ліцензуванню регіональними органами освіти.

Забезпечення якості вищої освіти

Під час перевірки стандартів вищої освіти перевіряється відповідність результатів навчання дескрипторам НРК.

⁴ Ст. 41 Закону «Про освіту»

⁵ Ст. 64 Закону «Про освіту»

⁶ Ст. 32 Закону «Про освіту»

⁷ Ст. 67 Закону «Про освіту»

- Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) відповідає за акредитацію програм вищої освіти. Забезпечення якості вищої освіти більше зосереджується на програмах, ніж на закладах.

Забезпечення якості професійної освіти

Професійні кваліфікації, що видають центри кваліфікації, базуються на професійних стандартах⁸ і присвоюються відповідно до встановленої [процедури оцінювання](#). НАК акредитує центри кваліфікації для конкретних професійних кваліфікацій ([ст. 38 закону «Про освіту»](#)), зокрема для валідації неформального та інформального навчання. Незалежне оцінювання має гарантувати, що особи досягають результатів навчання, визначених у стандартах.

5. ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ТА УЧАСТЬ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН

5.1 Управління та інституційні механізми для НРК

Національне агентство кваліфікацій (НАК)

В Україні політику щодо НРК визначають Міністерство освіти і науки й Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства, а головним органом, відповідальним за її реалізацію, є [Національне агентство кваліфікацій](#), повноваження якого визначено [Законом «Про освіту» від 2017 року](#).

Національне агентство кваліфікацій (Агентство) створено у 2019 році як тристоронній колегіальний орган для посилення координації у сфері кваліфікацій. Це головний орган, що підтримує впровадження української НРК та розвиток системи професійних кваліфікацій. Агентство також є Національним координаційним центром країни для управління зв'язком між системою кваліфікацій країни та ЄРК.

Участь зацікавлених сторін

З початку сучасної реформи системи кваліфікацій багато зацікавлених сторін брали участь у розробці й впровадженні НРК та системи кваліфікацій. Їх можна поділити на такі групи:

- міністерства — Кабінет Міністрів, МОН і Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерство розвитку громад та територій України, Міністерство фінансів України, Міністерство культури та стратегічних комунікацій України й Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства;
- парламент;
- освітня сфера — Національна академія педагогічних наук, Академія наук, Інститут модернізації змісту освіти;
- агентства з працевлаштування — Державна служба зайнятості;
- науково-дослідний інститут професійної освіти;
- регіональні навчально-методичні центри;
- Роботодавці та палати — Федерація роботодавців, Конфедерація роботодавців, Торгово-промислова палата, професійні організації, економічні кластери, Федерація металургів, галузеві комітети, провідні підприємства, державна залізниця;

⁸ Ст. 39 Закону «Про освіту»

- профспілки;
- університети — центр ENIC-NARIC, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, громадські організації (ГО), як-от Інститут професійних кваліфікацій, і різні постачальники освітніх послуг.

5.2 Ролі та функції учасників і зацікавлених сторін

МОН співпрацює з Міністерством соціальної політики, сім'ї та єдності України й Міністерством економіки, довкілля та сільського господарства. Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України відповідало за розробку та впровадження валідації неформального та інформального навчання, професійних стандартів, Класифікатора професій, профорієнтації та консультивання, але багато завдань було передано Міністерству економіки, довкілля та сільського господарства, а інші — Національному агентству кваліфікацій (НАК).

Стаття 38 Закону «Про освіту» юридично визначає НАК як колегіальний орган, заснований урядом і соціальними партнерами для посилення координації у сфері кваліфікацій. Згідно із законом, Національне агентство кваліфікацій має 20 завдань:

1. бере участь у розробленні нормативно-правових актів у сфері кваліфікацій;
2. Здійснює координацію діяльності зацікавлених сторін у сфері кваліфікацій;
3. здійснює супровід Національної рамки кваліфікацій, у тому числі з метою її гармонізації з аналогічними міжнародними документами;
4. здійснює міжнародне співробітництво у сфері кваліфікацій і професій (видів занять);
5. здійснює аналіз та оцінку ефективності державної політики у сфері кваліфікацій;
6. бере участь у прогнозуванні потреб ринку праці у кваліфікаціях;
7. здійснює супровід інформаційного забезпечення Національної системи кваліфікацій;
8. забезпечує створення та ведення Єдиного реєстру кваліфікацій — Класифікатора професій;
9. формує та надає центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, інформацію з Єдиного реєстру кваліфікацій - Класифікатора професій щодо кодів та назв професій (видів занять) відповідно до міжнародної стандартної класифікації видів занять (Міжнародної стандартної класифікації професій, МСКП; International Standard Classification of Occupations, ISCO);
10. розробляє проект порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів і подає його на затвердження Кабінету Міністрів України;
11. реєструє професійні стандарти та забезпечує відкритий доступ до стандартів;
12. здійснює інформаційно-аналітичне та методичне забезпечення розроблення професійних стандартів;
13. бере участь у розробленні стандартів освіти та професійних стандартів;
14. здійснює акредитацію кваліфікаційних центрів, моніторинг діяльності кваліфікаційних центрів, призупинення дії або анулювання сертифікатів про акредитацію кваліфікаційних центрів;
15. розробляє критерії та процедури визнання професійних та часткових професійних кваліфікацій, здобутих в інших країнах;
16. розробляє проект порядку присвоєння/підтвердження професійних та часткових професійних кваліфікацій, визнання результатів навчання осіб (зокрема, здобутих шляхом неформальної чи інформальної освіти) кваліфікаційними центрами і подає його на затвердження Кабінету Міністрів України;

17. бере участь у функціонуванні зовнішньої системи забезпечення якості професійної освіти;
18. розробляє методику розрахунку вартості оцінювання результатів навчання здобувачів професійної освіти кваліфікаційними центрами та подає її на затвердження Кабінету Міністрів України;
19. взаємодіє з органами та установами, відповідальними за забезпечення якості освіти;
20. здійснює інші повноваження, передбачені Законом про освіту та іншими актами законодавства.

5 грудня 2018 року Кабінет Міністрів України затвердив [Статут Національного агентства кваліфікацій](#), який потім переглянув у 2019 та 2024 роках. Відповідно до пункту 13 Статуту НАК, воно має раду в складі 12 членів: по два представники від МОН, Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України й Міністерства економіки, докільля та сільського господарства, по три представники від Спільного представницького органу всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців і Спільного представницького органу ради профспілок.

Раду НАК затверджено рішенням Кабінету Міністрів України у квітні 2019 року. Її пріоритетами на перші три роки були:

1. встановлення комунікаційних та інституційних зв'язків із вітчизняними й іноземними зацікавленими сторонами;
2. розробка правових аспектів і умов, як-от кваліфікаційні (екзаменаційні) центри;
3. перегляд процесу розробки професійних стандартів;
4. запуск національного реєстру кваліфікацій, включно із застосуванням його нормативної бази.
5. визначення потреб у кваліфікації відповідно до змін попиту на ринку праці;
6. розробка нового уніфікованого реєстру кваліфікацій, який замінить чинний Класифікатор професій.

Перші три мети повністю досягнуто, відбувається реалізація четвертої мети, а останні дві все ще перебувають на початковій стадії.

6. ВИЗНАННЯ ТА ВАЛІДАЦІЯ ПОПЕРЕДНЬОГО НАВЧАННЯ

6.1 Визнання й валідація неформального та інформального навчання, а також навчальних траєкторій

Валідація неформального та інформального навчання (ВНІН) в Україні — як у законодавстві, так і на практиці — має тривалу історію, що бере початок із законодавства, прийнятого у 2012 році, відповідних нормативних актів і пілотних проєктів. Від самого початку вона була орієнтованою на заохочення професійного розвитку та підтримку людей, які опинилися без роботи. Після прийняття законодавчих актів, пілотних проєктів, поетапного впровадження в обраних центрах оцінювання та, незважаючи на війну, її реалізація нарешті набирає обертів.

Законодавчі документи, що забезпечують реалізацію:

- Закон «Про професійний розвиток працівників» № 4312 від січня 2012 року, який запровадив створення центрів визнання Державною службою зайнятості. Він також визначає неформальне професійне навчання;

- новий Закон «Про зайнятість населення», прийнятий у 2012 році. У ньому зазначено, що безробітні мають право на оцінку своїх навичок;
- Постанова № 340 від 15.05.2013 року «Про затвердження Порядку підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями»;
- Наказ Міністерства соціальної політики № 875/1776 від грудня 2013 року, який перелічує та встановлює критерії для (приватних) центрів оцінки, і наказ міністерства № 886, який перелічує професії, що підлягають оцінюванню;
- Наказ № 256 Міністерства соціальної політики «Про затвердження Переліку суб'єктів підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями», прийнятий у 2016 році.

Саме цей останній нормативний акт нарешті дав змогу ввести ВНІН у дію, тобто видавати сертифікати кандидатам у результаті процедури валідації. Ключовими рушіями стали створення та роль НАК, пілотний проєкт із кваліфікацій кухарів і призначення центрів оцінювання.

Пілотний проєкт ВНІН

У 2013-2014 роках розпочався пілотний проєкт валідації під контролем Міністерства соціальної політики та [Державної служби зайнятості](#). Для впровадження в трьох містах — Одесі, Рівному та Києві — було визначено три професії: кухар, охоронець і зварювальник. Однак у підсумку сертифікати отримали лише кандидати, які здобули кваліфікацію кухаря. До 2022 року, до початку роботи перших кваліфікаційних центрів, кваліфікацію отримали 650 кандидатів у трьох центрах.

Роль кваліфікаційних центрів

У квітні 2021 року МОН затвердило положення, що визначає завдання та функції кваліфікаційних центрів. Крім того, у вересні того ж року постановою Кабінету Міністрів України було затверджено процедуру, яка дає НАК змогу акредитувати центри ⁹.

Першим акредитованим кваліфікаційним центром стало вище професійне училище № 33 в Києві. 12 липня 2022 року Національне агентство кваліфікацій видало кваліфікаційному центру сім сертифікатів акредитації для професійних кваліфікацій, визначених професійними стандартами кухаря та кондитера.

Загалом професійні кваліфікації може бути присвоєно шляхом валідації неформального та інформального навчання для всіх чинних професійних стандартів, за винятком регульованих професій.

Сертифікат може бути видано за конкретні професійні навички або для подальшого професійного розвитку кандидата.

Станом на жовтень 2025 року працювало 186 кваліфікаційних центрів, з них 141 акредитований Національним агентством кваліфікацій, 53 працюють згідно з поданими деклараціями, а 8 мають подвійний статус (акредитовані для деяких професійних кваліфікацій і декларанти для інших професійних кваліфікацій).

Кваліфікаційні центри вже видали заявникам 9 087 сертифікатів про присвоєння професійної кваліфікації.

Наразі акредитовані кваліфікаційні центри можуть видавати сертифікати для 579 різних професійних кваліфікацій, і ця кількість швидко зростає. За цією динамікою можна стежити на [веб-сайті Національного агентства кваліфікацій](#).

Процедури валідації в дії

⁹ Положення про акредитацію кваліфікаційних центрів, затверджене постановою Кабінету Міністрів у вересні 2021 року

Як і в європейських рекомендаціях і рекомендації Ради ЄС щодо ВНІН, типова процедура валідації складається з ідентифікації, документації, оцінки та сертифікації (identification, documentation, assessment and certification, IDAC), викладених у керівних принципах щодо оцінки й визнання результатів неформального професійного навчання (“The Guidelines on the process of assessment and recognition of the outcomes of non-formal vocational training”).

Процедура оцінювання, визнання та присвоєння професійних кваліфікацій у кваліфікаційних центрах передбачає такі кроки:

- кваліфікаційний центр приймає заявку на отримання професійної кваліфікації та інші супровідні документи, подані заявником щодо здобутих результатів навчання;
- із заявником проводиться співбесіда щодо здобутих результатів навчання та відповідних знань з охорони праці для певної професії;
- на основі співбесіди приймається рішення про можливість проведення оцінювання;
- проводиться оцінювання;
- на основі результатів приймається рішення щодо процедури підтвердження та видачі відповідного документа.

У випадках, коли професійні стандарти є основою для формальної освіти, немає необхідності в оцінюванні, визнанні та присвоєнні професійної кваліфікації у кваліфікаційному центрі. У таких випадках випускники закладів формальної освіти отримують відповідну освітню кваліфікацію.

У результаті спільного дослідження, проведеного МОН, Державною службою зайнятості України, Федерацією роботодавців України, Фондом солідарності Польщі, Європейським банком реконструкції та розвитку та програмою ЄС «EU4Skills: Кращі навички для сучасної України», організації дійшли висновку, що запровадження кваліфікаційних центрів виявилось корисним для задоволення потреб у персоналі в секторах, що зазнають значного дефіциту кадрів, як-от гірничодобувна промисловість, комунальні послуги та державні підприємства житлово-комунального господарства.¹⁰

Інші практики ВНІН в Україні

Кваліфікаційні центри є найдосконалішою та найпомітнішою частиною ВНІН, проте Закон «Про освіту» (2017 р.) установлює, що освітні, професійні й часткові кваліфікації може бути присвоєно на основі формального, неформального та інформального навчання, і що держава надає відповідні послуги, щоб сприяти цьому.

Деякі із цих механізмів існували ще до прийняття Закону «Про освіту» 2017 року. Це особливо стосується загальної освіти, на етапі якої завжди існувала можливість складання зовнішніх іспитів і навчання за індивідуальною програмою.

У професійній освіті запроваджено [процедуру вхідного контролю](#). Вона дає змогу навчальним закладам, які також надають можливості для підвищення кваліфікації та перепідготовки, скорочувати терміни навчання на основі досвіду.

У вищій освіті та передвищій професійній освіті зміни відбулися нещодавно. Закон «Про освіту» вимагає від освітніх закладів уживати заходів щодо визнання результатів навчання, отриманих у рамках неформального та інформального навчання. НАЗЯВО запровадило вимоги щодо акредитації для валідації, які вимагають від закладів вищої освіти розробити відповідні механізми.

Однак ці вимоги неповністю втілено в нових практиках. Тим часом МОН створило робочу групу для розробки рамкового підходу до валідації у вищій освіті та передвищій професійній освіті. Це призвело до прийняття міністерського [Наказу № 130 «Про затвердження Порядку визнання у](#)

¹⁰ Конфедерація роботодавців України, Міністерство освіти і науки України, Європейський банк реконструкції та розвитку, Польський Фонд міжнародної солідарності (Solidarity Fund PL), EU4Skills: Кращі навички для сучасної України. (2022 р.). Ринок праці в Україні: 2022–2023 роки: стан, тенденції та перспективи. Дослідження потреб у кваліфікованих кадрах в Україні під час війни: https://www.dcz.gov.ua/sites/default/files/ebdr_survey_20_04_23_0.pdf

[вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформального та/або інформального освіти» від 8 лютого 2022 року](#). Наказ визначає:

- загальні вимоги;
- тип закладів і осіб, до яких застосовується цей документ;
- послідовність процедур валідації та визнання;
- вимоги до навчальних закладів;
- процес подання заяви та ідентифікації відповідних результатів навчання;
- процедури оцінювання;
- як результати впливають на подальше навчання.

У більшості випадків визнання не може перевищувати 25% навчальної програми.

6.2 Кредитні системи

У вищій освіті використовується система ECTS (ЄКТС). Окрім модулів (одиниць навчальних результатів), що використовуються в професійній і вищій освіті, існують часткові кваліфікації для інтеграції різних цільових груп у навчання та на ринок праці. До них належать тести на знання української мови. Цей модульний підхід відкриває можливості для кредитного підходу, але наразі це питання ще не стоїть на порядку денному.

В Україні зростає інтерес до мікрокваліфікацій, тому НАК розпочала консультації щодо їх упровадження. ЄФО підтримав їх використання в пілотному проєкті з відновлення навичок у Дніпропетровській області.¹¹ Вищі навчальні заклади (ВНЗ) також вивчають можливість використання мікрокваліфікацій.

6.3 Сприяння навчанню протягом усього життя

Національну рамку кваліфікацій України (НРК) спрямовано на навчання протягом усього життя, і вона має відповідний зміст: вона має забезпечувати узгодженість між освітніми та професійними кваліфікаціями та їх відповідність потребам ринку праці, а також створювати механізми визнання кваліфікацій, здобутих протягом життя.

У 2017 році Закон «Про освіту» забезпечив правову базу для НРК як основи для ширших реформ у сфері освіти та навчання, що посприяло переходу країни до системи освіти, що ґрунтується на компетентностях. Слід зазначити, що закон робить значний акцент на учнях і їхньому праві на освіту та навчання протягом усього життя, зокрема на можливість навчатися за індивідуальними програмами.

Результати навчання інтегруються в національні методології для розробки професійних стандартів, а нові формати та методології освітніх стандартів уже використовуються або впроваджуються у вищій, загальній і професійній освіті. НАК щорічно організовує форум із розвитку людського капіталу, на якому з представниками багатьох ключових інституцій і зацікавлених сторін обговорюється стан навчання протягом усього життя. Розвивається валідація неформального та інформального навчання.

¹¹ <https://www.etf.europa.eu/en/news-and-events/news/etfs-support-ukraines-eu-candidacy>

Розробляється законодавство про навчання дорослих.

Нещодавні розробки — це важливий крок у правильному напрямку до системи навчання протягом усього життя, але війна, глобальні події та вплив COVID призвели до величезних змін на ринку праці, який став набагато непередбачуванішим, а також складнішим для регулювання. Необхідно ретельно оцінювати використання професійних і освітніх кваліфікацій щодо можливостей навчання протягом усього життя та навчання дорослих, включно зі шляхами від професійних до освітніх кваліфікацій і навпаки, а також можливість використання часткових кваліфікацій для накопичення навчального досвіду, що підтримує горизонтальний або вертикальний прогрес.

Часткові кваліфікації заслуговують на більшу увагу, оскільки вони можуть бути основою для навчання протягом усього життя та індивідуальних навчальних траєкторій. Профорієнтацію повинно бути інтегровано в нову систему кваліфікацій.

Необхідно надавати більше інформації в Інтернеті для допомоги людям у прийнятті рішень щодо кар'єри, тому важливо, щоб реєстр кваліфікацій став повністю функціональним, об'єднавши всі освітні та професійні кваліфікації, і вказавши, де і як їх можна отримати, і які кар'єрні можливості вони можуть відкрити.

7. УПРОВАДЖЕННЯ ТА ВПЛИВ НРК

7.1. Етап упровадження

Прийнято ключове законодавство. НАК функціонує. Нові стандарти на основі компетентностей і результати навчання використовуються в загальній освіті, професійній освіті та навчанні, а також у вищій освіті. НРК самосертифіковано відповідно до Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти та порівняно з ЄПК. Валідація неформального та інформального навчання розповсюджується на дедалі більшу кількість професій, оскільки створюється дедалі більше центрів кваліфікації. НРК також є інструментом визнання завдяки зв'язку з ЄПК.

Кваліфікації для повної загальної середньої освіти включаються до НРК; наразі триває робота над внесенням змін до кваліфікацій професійної освіти відповідно до нового Закону України «Про професійну освіту».

На вебсайті МОН опубліковано 272 підтверджені спеціальності: 110 — для бакалаврських ступенів, 101 — для магістерських ступенів, 55 — для докторських ступенів. До того ж існує 275 спеціальностей для професійного молодшого бакалавра на рівні 5 НРК, які також доступні на веб-сайті МОН.

З моменту прийняття нового підходу до стандартів і програм професійної освіти у 2021 році затверджено та опубліковано на веб-сайті МОН 71 новий стандарт професійної освіти на рівнях 2–5 НРК.

Реєстр НРК містить дані про професійні стандарти, кваліфікаційні центри та професійні кваліфікації, а в жовтні 2025 року НАК почало вносити до нього дані про освітні кваліфікації.

Дані в реєстрі не взаємодіють між собою, тому не дають змогу пов'язувати інформацію про кваліфікації та навчання з даними про кар'єрні можливості та постачальників освітніх послуг. До того ж іще не встановлено зв'язок із Реєстром даних про кваліфікації ЄС, який пов'язував би українські кваліфікації з кваліфікаціями інших європейських країн. В освіті часткові кваліфікації ще не використовуються значною мірою.

На ринку праці кваліфікаційні розряди, навички або рівні заробітної плати, успадковані від радянської системи, усе ще відіграють важливу роль, більшу ніж рівні НРК. НРК має бути

інструментом для отримання відповідніших і якісніших кваліфікацій, але дескриптори мають лише часткову роль у забезпеченні якості кваліфікацій.

7.2 Зазначення рівнів ЄРК та НРК

Дескриптори рівнів НРК узгоджено з дескрипторами ЄРК у 2020 році. Запис рівнів НРК на кваліфікаціях є найбільш конкретною інформацією для кінцевих користувачів і роботодавців. Українські кваліфікації вищої освіти мають чітке посилання на НРК, а рівні НРК також почали з'являтися на кваліфікаціях загальної освіти та професійної освіти.

Додатки до дипломів в Україні відповідають європейському формату й містять інформацію про рівень НРК та відповідні рівні РК-ЄПВО, у тому числі навіть рівні ЄРК¹² (хоча формально рівні ЄРК мають указуватися лише після співвіднесення НРК з ЄРК).

Нещодавно рівні НРК були введені для нових кваліфікацій професійної освіти.

З 2022 року професійні стандарти співвіднесено з рівнями НРК, що сприяє співвіднесенню професійних кваліфікацій із рівнями НРК.

Існують плани щодо створення цифрового реєстру кваліфікаційних документів, до якого включатимуться додатки до дипломів в електронному форматі.

Новий Закон «Про професійну освіту» визначає, що додатки до сертифікатів мають видавати разом із дипломами фахівців професійної освіти.

7.3 Поширення інформації про НРК

В Україні [за поширення інформації про НРК відповідає насамперед НАК](#). [Вебсайт НАК](#) містить розділи з інформацією про національну систему кваліфікацій, ресурси, посилання на корисні джерела, відповідні законодавчі акти, ключові документи та публікації.

Протягом 2022-2024 років здійснено низку комунікаційних заходів із ключовими зацікавленими сторонами, зокрема роботодавцями, соціальними партнерами, закладами вищої та професійної освіти.

Інформація про НРК в Україні поширюється через:

- офіційні веб-сайти, як-от веб-сайти [НАК](#), МОН, українського центру ENIC, закладів освіти, інших зацікавлених організацій;
- соціальні мережі, наприклад [сторінки НАК у Facebook](#), інші зацікавлені організації;
- організацію конференцій, форумів, круглих столів, зокрема щорічного форуму розвитку людського капіталу, що організовує НАК;
- візуальні матеріали та презентації, підготовлені МОН і національним інформаційним центром з академічного визнання ENIC в Україні;
- посилання на рівень НРК в додатках до дипломів і сертифікатів;
- серію відеолекцій, підготованих НАК у 2025 році для представників ЗВО, що охоплюють такі теми: НРК, її концепції, прогрес і подальші кроки з упровадження; порівняння НРК з РК-ЄПВО за рівнями та дескрипторами; процес віднесення НРК до ЄРК.

У 2023 році НАК призначено [Національним координаційним центром \(НКЦ\)](#) для ЄРК, і воно запустило спеціальний вебсайт.

¹² [forma-dodatka-do-dyploma-vevropeyskoho-zrazka.docx \(live.com\)](#)

Вебсайт МОН надає інформацію про впровадження НРК, включно з візуальними матеріалами, що представляють НРК, аналітичними та інформаційними матеріалами, даними щодо галузевих рад, відповідними законодавчими актами та звітами. МОН також веде онлайн-репозиторії освітніх стандартів:

- [Державні стандарти загальної середньої освіти](#) ¹³
- [Стандарти професійної освіти](#) ¹⁴
- [Стандарти фахової передвищої освіти](#) ¹⁵
- [Стандарти вищої освіти](#).

[Єдина державна електронна база з питань освіти \(ЄДЕБО\)](#) ¹⁶ містить реєстри закладів освіти, виданих освітніх документів, сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання для вступу до закладів вищої освіти, студентських квитків і сертифікованих викладачів. Ця база даних дає змогу перевіряти видані освітні документи.

[Веб-сайт ENIC-NARIC](#) містить візуальне представлення НРК ¹⁷ та опис освітньої системи України ¹⁸. Він також надає інформацію про відповідні законодавчі акти та звіт про самосертифікацію НРК.

7.4 Бази даних і реєстри кваліфікацій

Наразі існує кілька баз даних і реєстрів, що містять стандарти та кваліфікації. Відповідно до нового закону¹⁹, вони інтегруються в єдиний реєстр кваліфікацій — Класифікатор професій (ЄРК-КП), і цей процес має завершитися протягом 2026 року.

ЄРК-КП міститиме інформацію про професії, кваліфікації та компетенції. Передбачається, що ЄРК-КП замінить чинний Класифікатор професій.

Серед чинних баз даних працює [Реєстр](#) кваліфікацій, затверджений постановою Кабінету Міністрів від 16 червня 2021 року. Нормативно-правовий акт передбачає, що кваліфікації та стандарти загальної, професійної та вищої освіти має бути розміщено в загальному доступі в реєстрі кваліфікацій.

Поля даних, необхідні для внесення кваліфікацій до бази даних, відповідають Додатку VI до Рекомендації ЄРК та включають у себе назву кваліфікації, галузь навчання або професійну галузь, рівень НРК, відповідні професійні стандарти (для професійних кваліфікацій), суб'єкт, що видає кваліфікацію, і відповідну установу або регуляторний орган із забезпечення якості.

Наразі до Реєстру кваліфікацій включено 1 291 професійну кваліфікацію. На момент написання цього документа в реєстрі міститься 471 сучасний професійний стандарт. Реєстр містить основні дані про професійні стандарти, але детальнішу інформацію можна отримати лише з документів у форматі PDF.

До даних надається доступ різних типів: повністю відкритий доступ надається до даних про професійні та освітні кваліфікації, кваліфікаційні центри й професійні стандарти, але з міркувань конфіденційності доступ до професійних кваліфікацій і часткових кваліфікацій, присвоєних особам, (до посвідчень) обмежується.

¹⁷ [NationalQualificationsFramework \(enic.in.ua\)](#)

¹⁸ [EducationssystemofUkraine \(enic.in.ua\)](#)

¹⁹ Закон України № 4353-ІХ від 15 квітня 2025 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення національної системи кваліфікацій відповідно до сучасних потреб ринку праці» (Закон № 4353-ІХ), який набрав чинності 2 травня 2025 року.

В Україні вже існує система цифрових освітніх документів. [Єдина державна електронна база з питань освіти \(ЄДЕБО\)](#) містить реєстри закладів освіти, виданих освітніх документів, сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання для вступу до закладів вищої освіти, студентських квитків і сертифікованих викладачів. Ця база даних дає змогу перевіряти видані освітні документи.

Для майбутнього єдиного реєстру стандартів, професій і кваліфікацій важливо забезпечити перетворення всіх даних із документів у форматі PDF, щоб можна було пов'язати їх, а також створити прямі посилання на бази даних, які перебувають у сфері відповідальності МОН. Це дасть змогу забезпечувати актуальність даних і їх взаємодію. Для оптимізації цієї взаємодії важливо, щоб поля даних відповідали Європейській моделі навчання (European Learning Model, ELM) версії 3. Прототип реєстру, розроблений спільно з ЄФО, уже дає змогу це зробити, і НАК планує застосувати ELM до інтегрованого реєстру.

Як країна-кандидат на вступ до ЄС, Україна є членом консультативної групи щодо ЄРК (EQF AG) і готується до співвіднесення своєї НРК з ЄРК. Проект звіту щодо співвіднесення, який буде подано до EQF AG, уже затвердили відповідні сторони в Україні. Після співвіднесення НРК з ЄРК органи влади зможуть указувати рівні ЄРК в українських сертифікатах та інших документах про кваліфікацію. Україна також зможе пов'язати свою базу даних кваліфікацій з Europass через Реєстр даних про кваліфікації.

7.5 Використання НРК для визнання іноземних кваліфікацій

Визнання іноземних кваліфікацій здійснюється для кількох цілей:

- працевлаштування та кар'єрний ріст, забезпечення інтеграції осіб з іноземними кваліфікаціями в робочу силу та доступу до професійних можливостей;
- доступ до подальшої освіти, що дає змогу особам із визнаними іноземними кваліфікаціями продовжувати навчання в українських закладах освіти;
- інтеграція українських громадян, які повертаються до України, зі сприянням визнанню кваліфікацій, отриманих за кордоном;
- професійна мобільність, підтримка руху робочої сили на українському ринку праці.

В Україні визнання іноземних формальних кваліфікацій базується на [Лісабонській конвенції про визнання](#) та інших міжнародних угодах. Україна уклала приблизно 20 двосторонніх угод про визнання.

Визнання регулюється на основі процедур для дипломів про вищу освіту та документів про середню освіту та середню професійну освіту.

МОН відповідає за визнання, спираючись на експертизу, поради та рекомендації Центру ENIC-NARIC²⁰. МОН може приймати рішення про визнання, які є чинними на всій території України. Хоча окремі ЗВО можуть приймати рішення про визнання, вони є обов'язковими лише в межах конкретного закладу.

Галузеві міністерства відповідають за видачу ліцензій на роботу для регульованих професій, наприклад Міністерство охорони здоров'я — для медичних професій.

Існує центральна база даних рішень про визнання. Процеси визнання можуть охоплювати формальні кваліфікації та періоди навчання за кордоном, які засвідчено в системі формальної освіти. Існує окрема домовленість щодо докторів філософії (PhD).

²⁰ <https://naric.in.ua/>

Визнання професійних кваліфікацій регулюється законодавчим актом, прийнятими у 2021 році ²¹. У ньому встановлено процедуру, яка надає повноваження компетентним органам із визнання — кваліфікаційним центрам, закладам освіти та іншим суб'єктам, уповноваженим законом, — діяти як компетентні органи з визнання: офіційно підтверджувати професійні кваліфікації, отримані в інших країнах.

Компетентні органи з визнання аналізують і перевіряють документи, подані заявниками, порівнюють їх з еквівалентною українською кваліфікацією (на цьому етапі оцінювачі документа про освіту також вивчають відповідні професійні стандарти, затверджені в Україні), щоб прийняти рішення.

Станом на сьогодні компетентні органи в Україні ще не визнали жодну професійну кваліфікацію, присвоєну в країні ЄС.

До війни кількість заяв на визнання кваліфікацій зросла більш ніж у шість разів у період із 2016 до 2021 року — з 4 694 до 29 744. Більшість цих заяв обробило МОН, хоча в останні роки кількість заяв, що обробили безпосередньо заклади вищої освіти, зросла. Це свідчило про зростання популярності України перед війною як місця призначення для іноземних студентів, які переважно приїжджали з країн, що не входять до ЄС.

Процедура визнання передбачає встановлення автентичності документа, статусу закладу освіти, що його видав, і оцінку елементів для визначення еквівалентних академічних або професійних прав. Мета процедури — установити еквівалентність з існуючою кваліфікацією, тому потрібно детально зіставляти зміст і рівень поданої кваліфікації з даними еталонної кваліфікації. Важливо, що кваліфікація ЄС має базуватися на професійному стандарті.

Національна рамка кваліфікацій (НРК) України та результати навчання відіграють важливу роль в оцінюванні рівня, навантаження, якості, профілю й результатів навчання кваліфікації відповідно до [Посібника з Європейського простору визнання \(European Area of Recognition, EAR\)](#). НРК та загальні рамки кваліфікацій можна використовувати для порівняння кваліфікацій, що може скоротити процедуру визнання, особливо якщо існує зв'язок з ЄРК.

НРК як інструменти прозорості підтверджують рівень, результати навчання й часто тип кваліфікації. Бази даних про ЗВО також є дуже корисними.

У 2020 році створено електронну мережу UaReNet, платформу, яка сприяє обміну між МОН, Центром ENIC-NARIC та ЗВО. Відділи визнання кваліфікацій у ЗВО проходять навчання в Центрі ENIC-NARIC з використанням [Посібника EAR та інших інструментів](#).

Процедуру визнання в Україні професійних кваліфікацій, отриманих в інших країнах, затверджено на засіданні уряду 2 червня 2021 року. ²² Вона передбачає, що особи, які отримали професійні кваліфікації в інших країнах, можуть підтвердити їх в Україні, подавши заяви до компетентних органів, якими є кваліфікаційні центри, акредитовані для відповідної професійної кваліфікації в Україні.

7.6 Профорієнтація та консультування

Якісна інформація про відповідні кваліфікації має слугувати орієнтиром, що допомагає особам обрати відповідні можливості для навчання та кар'єрного зростання. Саме тому існує прямий зв'язок між рамкою кваліфікацій і профорієнтацією протягом усього життя.

У нещодавньому [Огляді послуг із профорієнтації, проведеному ЄФО](#), Україна отримала високу оцінку за низку особливостей її служб профорієнтації, зокрема за міцну правову базу, Концепцію державної системи професійної орієнтації, план дій та інклюзивний характер послуг, що охоплюють усі соціальні категорії й вікові групи.

²¹ Порядок визнання в Україні професійних кваліфікацій, здобутих в інших країнах, затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 576 від 2 червня 2021 року.

²² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-2021-%D0%BF#Text>

[У звіті ЄФО з інвентаризації валідації неформального та інформального навчання](#) в Україні зазначено, що кваліфікаційні центри публікують в Інтернеті детальну інформацію про процедури й рекомендації для заявників і можуть надавати заявникам індивідуальні консультації.

Існує багато різних онлайн-платформ і цифрових послуг, які надають різні зацікавлені сторони та які слід розглянути й консолідувати в інтегрований і орієнтований на потреби спосіб задоволення запитів різних груп клієнтів. Тут слід розглянути питання зв'язку з реєстром і можливості його використання для профорієнтації.

[Центр Euroguidance](#) в Україні, який є частиною європейської мережі національних ресурсних та інформаційних центрів профорієнтації, працює з липня 2024 року. Завдяки поєднанню національного й міжнародного досвіду він сприяє підвищенню якості та доступності послуг із профорієнтації та навчання протягом усього життя.

Центр надає інформацію про освітні й кар'єрні шляхи, допомагає особам у їхньому професійному розвитку та підтримує фахівців із профорієнтації, зокрема пропонує європейські ресурси, інструменти, а також найкращі практики. До того ж він організовує заходи як для молоді, так і для фахівців у сфері профорієнтації та консультування. До кінця 2025 року планується створити три регіональні центри Eurorpass і Euroguidance у рамках Державної служби зайнятості.

7.7 Поінформованість і використання НРК

Державні організації, недержавні організації (НДО), постачальники освітніх послуг, органи забезпечення якості освіти, органи визнання, а також роботодавці, які брали участь у розробці та впровадженні НРК, або були залучені до цього процесу чи консультували із цього питання, безумовно, мають високий рівень поінформованості про цю систему. Профспілки, звичайно, також внесли свій вклад у формування НРК, але загалом їх поінформованість є нижчою, ніж у роботодавців.

Консультанти з профорієнтації та професійні служби все більше залучаються до цього процесу, тоді як служби зайнятості залишаються менш зацікавленими.

З іншого боку, обізнаність громадськості про НРК та її використання варіюється залежно від категорії. Випускники закладів вищої освіти та студенти, як правило, знають рівень НРК своєї кваліфікації. У більш широкому сенсі, особи, які навчаються за денною формою, як правило, краще поінформовані, ніж ті, хто вже працює.

НАК здійснює багато ініціатив, щоб інформувати ширшу громадськість, зустрічатися з представниками організацій і стимулювати публічну дискусію щодо кваліфікацій. Важливо буде й надалі просувати використання НРК, зокрема на ринку праці, де традиційні рівні кваліфікації/заробітної плати (розряди) більш відомі.

НАК також передбачає, що використання Eurorpass сприятиме більшій обізнаності про функції НРК.

7.8 Моніторинг і оцінка НРК

Наразі не існує механізму моніторингу та оцінки впровадження НРК. Не передбачається незалежний огляд. Однак важливо визначити показники результатів впровадження НРК, які можна об'єктивно перевіряти, для моніторингу реалізації рамки та використовувати отримані відгуки для адаптації й удосконалення механізмів, пов'язаних з НРК.

7.9 Вплив НРК

На рівні політики та на рівні стандартів і навчальних програм процес розробки НРК має значний вплив на забезпечення відповідних результатів навчання, залучення зацікавлених сторін і увагу до забезпечення якості кваліфікацій осіб. В освіті дедалі ширше впроваджуються результати навчання, що підсилює акцент на компетентності, а не лише на знаннях.

Поступово створюються нові можливості для підготовки, перепідготовки, навчання, прогресу й мобільності, наприклад через кваліфікаційні центри та за допомогою нових типів кваліфікацій і часткових кваліфікацій.

Українські кваліфікації, а також освіта і навчання стали ближчими до європейських практик і сприяють євроінтеграції.

Наразі вплив на кінцевих користувачів, як-от на вчителів і тренерів, фахівців із профорієнтації, фахівців з управління персоналом у компаніях і організаціях, а також на учнів, усе ще видається дещо обмеженим. Профорієнтація та консультування, а також можливості навчання протягом усього життя буде потрібно інтегрувати в нову систему кваліфікацій.

8. СПІВВІДНЕСЕННЯ З РЕГІОНАЛЬНОЮ РАМКОЮ ТА ІНШИМИ РАМКАМИ

8.1 Співвіднесення з ЄРК та регіональними рамками

Коли Україна офіційно отримала статус країни-кандидата на вступ до ЄС у червні 2022 року, вона стала членом Консультативної групи ЄРК, отже, має право співвідносити свою НРК з ЄРК.

Для управління цим процесом уже створено робочу групу під керівництвом НАК. Робоча група може спиратися на аналіз і результати порівняльного дослідження, також проведеного НАК у 2022–2023 роках, метою якого було порівняти НРК з ЄРК. [Звіт про порівняння](#) є результатом пілотного проєкту з вивчення цінності порівняння НРК третіх країн із ЄРК — цей документ можна знайти на вебсайті Eurorass Комісії.

Порівняння не має такого ж статусу, як співвіднесення: воно не надає «права» вказувати рівні ЄРК на національних сертифікатах. Але звіт України про порівняння демонструє, як її кваліфікації — через ЄРК — порівнюються з кваліфікаціями інших країн. Більше того, успішно завершивши порівняння, Україна вже провела значну технічну аналітичну роботу та залучила зацікавлені сторони, що буде корисно для співвіднесення.

Поза процесом ЄРК у 2022 році Україна завершила самосертифікацію кваліфікацій вищого рівня у своїй НРК до РК-ЄПВО в рамках Болонського процесу у вищій освіті.

8.1 Міжнародне співробітництво

Болонський процес є одним з основних рушіїв розвитку НРК. Незалежне [Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти](#) (НАЗЯВО) досягло прогресу в акредитації програм, запровадженні нових стандартів вищої освіти та нових навчальних програм. Усі програми та їхні складові виражаються в результатах навчання.

У 2020 році НАЗЯВО приєдналося до Міжнародної мережі агентств із забезпечення якості вищої освіти та стала афілійованим членом Європейської асоціації забезпечення якості вищої освіти ENQA.

НАК також шукає міжнародних партнерів. Україна активно сприяла розробці й упровадженню [Лісабонської конвенції про визнання](#) та Глобальної конвенції про визнання.

8.2 Міжнародна донорська підтримка

До 2019 року реалізовано кілька освітніх проєктів, обмежених за розміром і обсягом. Програми Tempus і Erasmus Plus для вищої освіти були постійним джерелом співпраці у сфері вищої освіти.

Крім того, Британська Рада підтримала розробку НРК та реформи вищої освіти.

Уряди Польщі та Фінляндії надали двосторонню підтримку для впровадження концепції «Нова українська школа» в загальній освіті.

У сфері професійної освіти реалізовано проєкт Twinning і кілька менших двосторонніх ініціатив, серед яких співпраця з розвитку дуальної освіти. Естонія реалізувала проєкт для Волинської області, який передбачав партнерство шкіл і підтримку розробки навчальних програм і мав особливе значення як новий і перший крок на шляху до децентралізованої системи професійної освіти, заснованої на компетентностях.

Щоб посприяти розробці й впровадженню системи освіти, заснованої на компетентностях та НРК, ЄФО надав перехідну підтримку, яка охоплювала принципи децентралізації, ключові компетентності, план впровадження НРК, створення НАК та розробку нових стандартів і модульних навчальних програм.

Ресурсний центр ЄФО для українців, які втекли від війни та шукають можливості для навчання, визнання й працевлаштування в ЄС, об'єднує джерела інформації з держав-членів, які, можливо, з часом можуть інтегруватися в онлайн-ресурси України.

Програма EU4Skills підтримує модернізацію професійної освіти та впровадження НРК. Це включає в себе підтримку розвитку НАК, розробку та впровадження стандартів і навчальних програм професійної освіти для 100 профілів і розширення пропозиції ВНІН.

Кредит Світового банку в розмірі 200 мільйонів доларів США для програми «Україна: удосконалення вищої освіти заради результатів»²³ має ще більше сприяти підвищенню якості вищої освіти, а також її відповідності потребам ринку праці, зокрема модернізації навчальних і науково-дослідних закладів та інфраструктури цифрового навчання. Україна є дуже активним учасником програм Tempus і Erasmus+, які найбільше посприяли розвитку вищих навчальних закладів, але поступово відкриваються для співпраці у сфері професійної освіти та навчання протягом усього життя.

У березні 2023 року Україна створила Національний координаційний пункт (НКП) для забезпечення взаємодії між НРК та ЄРК, а в липні 2024 року вона відкрила Центр Europass.

9. ПІДСУМКИ ТА ПЛАНИ

Незважаючи на війну, впровадження НРК значно просунулося вперед за останні роки. Важливу роль у цих змінах відіграло НАК як ключовий виконавчий орган.

НРК підтримує визначення стандартів, програм і навчальних планів. Валідація просувається вперед після створення кваліфікаційних центрів і поступово поширюється на більше професійних кваліфікацій і загальну освіту.

Завдяки завершенню порівняльного аналізу, а тепер і прогресу в співвіднесенні з ЄРК, поглиблюється інтеграція в системи Європейського Союзу, розширюється використання інструментів ЄС і посилюється співпраця з країнами-членами. Україна планує співвіднести свою систему з ЄРК в першій половині 2026 року. Це дасть змогу вказувати рівні ЄРК в сертифікатах і дипломах, а українські кваліфікації можна буде безпосередньо пов'язувати з кваліфікаціями інших європейських країн за допомогою Europass.

²³ Проєкти розвитку: проєкт «Удосконалення вищої освіти в Україні заради результатів» — P171050 (worldbank.org).

Необхідно співвіднести рівні індивідуальних загальних і професійних кваліфікацій, наприклад привівши кваліфікації про закінчення школи у відповідність рівню 4 НРК та ЄРК й забезпечивши, щоб кожна професійна кваліфікація супроводжувалася додатком до сертифіката, у якому точно вказано її рівень і найважливіші результати навчання. Обидві зміни планується впровадити в першій половині 2026 року.

Дані про професії, навички, кваліфікації, програми, постачальників освітніх послуг і документи про освіту не взаємодіють між собою. Щоб вирішити цю проблему, потрібно перетворювати файли у форматі PDF у робочі дані та об'єднувати їх в інтегрованій системі. Класифікатор професій можна оновити та пов'язати з класифікацією [European Skills, Competences, Qualifications and Occupations \(ESCO\)](#) для забезпечення того, щоб інформація про ринок праці була виражена в термінах, які можна порівнювати та використовувати при розробці кваліфікацій і програм.

Часткові кваліфікації та мікрокваліфікації відіграють важливу роль у сприянні перепідготовці, підвищенню кваліфікації та валідації, зокрема для навчання дорослих. Війна спричинила переміщення людей і змусила їх поїхати з країни. Деякі переміщені особи або біженці повернулися в Україну, щоб працювати за новими професіями або на нових робочих місцях. Системи кваліфікації та навчання мають бути гнучкими, щоб визнавати різний досвід.

У Спільному плані дій, який узгодили ЄС і Україна, перелічено такі пріоритети:

- кожна кваліфікація професійної освіти, професійна кваліфікація та кваліфікація загальної освіти повинна мати чіткий рівень НРК;
- введення реєстру НРК в роботу, наповнення його освітніми та професійними кваліфікаціями, забезпечення його повної сумісності з реєстром Qualification Dataset Register ([QDR](#)) і Європейською моделлю навчання. А також забезпечення успішного створення Єдиного реєстру кваліфікацій — Класифікатора професій (ЄРК-КП), який зараз розробляється;
- розширення впровадження валідації неформального та інформального навчання у формальній освіті — вищій, професійній і загальній освіті — і збільшення кількості кваліфікаційних центрів для підтримки ВНІН для професійних кваліфікацій;
- посилення використання результатів навчання для забезпечення якості всіх кваліфікацій і програм в Україні;
- удосконалення інформації про українські кваліфікації для кінцевих користувачів, зокрема надання кращих інформаційних онлайн-інструментів для підтримки орієнтації на навчання протягом усього життя, а також сприяння доступу до цифрових документів Europass;
- інформування населення України про НРК. План дій передбачає розробку комунікаційної стратегії щодо співвіднесення НРК країни з ЄРК.

СКОРОЧЕННЯ

DigComp	Європейська рамка цифрових компетентностей для громадян
EAR	Європейський простір визнання
ЄKTC	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ENIC-NARIC	Національний інформаційний центр академічної мобільності
ENQA	Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти
EntreComp	Європейська рамка компетентності підприємливості
ЄPK	Європейська рамка кваліфікацій
EQF AG	Консультативна група щодо ЄPK
ESCO	Європейська багатомовна класифікація навичок, компетентностей, кваліфікацій та професій
ЄФО	Європейський фонд освіти
ЄС	Європейський Союз
ВО	Вища освіта
ЗВО	Заклади вищої освіти
HR	Управління персоналом
МОН	Міністерство освіти і науки України
НАЗЯВО	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти
НУО	Неурядова організація
НРК	Національна рамка кваліфікацій
PISA	Міжнародне дослідження якості освіти PISA (програма ОЕСР)
КЦ	Кваліфікаційні центри
PK-ЄПВО	Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти
UaReNet	Українська мережа визнання іноземних освітніх кваліфікацій
П(ПТ)О	Професійна (професійно-технічна освіта) освіта
ВНІН	Валідація неформального та інформального навчання

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

European Training Foundation (ETF), *Key policy developments in education, training and employment – Ukraine 2024*, Turin 2024, (Європейський фонд освіти (ЄФО). *Основні тенденції розвитку політики у сфері освіти, навчання та зайнятості — Україна 2024*, Турин, 2024. Звіт доступний за посиланням: [Country Fiche Ukraine 2024 EN web 0.pdf](#).

Звіт про порівняння НРК України та ЄРК, 2023 р. Документ доступний за посиланням: <https://europa.eu/europass/system/files/2023-02/Comparison%20report%20final%20rev%2023-02-2023%20EN.pdf>

Звіт про самосертифікацію України, 2021. Документ доступний за посиланням: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nrk/2021/11.10/01/Zvit.pro.sa mosertyfikatsiyu.NRK-EN-10.11-1.pdf>

Додаткова інформація

Вебсайт центру ENIC-NARIC: <https://enic.in.ua/index.php/en/>

ЄДЕБО — Єдина державна електронна база з питань освіти: <https://info.edbo.gov.ua/>

Міністерство освіти і науки України: <https://mon.gov.ua/eng>

Національне агентство кваліфікацій (НАК): <https://nqa.gov.ua/>

Реєстр кваліфікацій: <https://register.nqa.gov.ua/>

Ресурсний центр ЄФО для України: <https://www.etf.europa.eu/en/education-and-work-informationukrainians-and-eu-countries>